

AAA Info udgives af:
**Aktionsgruppen Ar-
bejdere**

Akademikere

Klubhuset – Dorthe-
avej 39 – København
NV

Tlf. 3013 0012

Mail: [aaa@aktions-
gruppen.dk](mailto:aaa@aktionsgruppen.dk) - [www.
aktionsgruppen.dk](http://www.aktionsgruppen.dk)

Redaktører: Janne
Hansen og
Anne Richter
Redaktionsgruppe:
Medlemmer af AAA
og SAA

Søsterorganisation i
Århus:

**SAA – Samarbejdet
Arbejdere Akademi-
kere**

v. Kit Aastrup

Tlf. 8610 7232

Mail: [kit.aastrup@
get2net.dk](mailto:kit.aastrup@get2net.dk)

c/o 3F Transport
Logistik og Byg
Sommersvej 5 –
8210 Århus V

Artikler kan mailes til
AAA.

Udkommer ca. 3 gange
årligt. Via AAA's hjem-
meside og/eller i pa-
pirformat til medlem-
mer og abonnenter.

Dette temanummer om EU udgives i anledning af valget til EU parlamentet den 25. maj. Vi opfordrer til at stemme på en kandidat, der vil kæmpe for lønmodtagerne, arbejdsmiljøet og demokratiet i EU - og resten af verden, for den sags skyld!

Kamp om arbejdsforholdene

Af Laurent Vogel (ETUI)

“Vi, der beskæftiger os med arbejdsmiljø, opdager hurtigt at al den nedslidning og alle de arbejdsbetingede lidelser vi ser på individ niveauet, kan spores tilbage til makro niveauet. – Den økonomiske magt og styrkeforholdet mellem arbejdsmarkedets parter kan helt konkret aflæses i den enkelte arbejders sundhedstilstand.”

Således indledte Laurent Vogel sin tale på den seneste EWHN konference i Bologna. Vogel er

faglig sekretær i ETUI – Europæisk fagbevægelses Institut. Vi bringer her en oversættelse og en lettere forkortet version af hans tale.

Ifølge europæiske arbejdsmiljøundersøgelser er der forskellige tendenser. På den ene side er forholdene gennemsnitligt ret stabile. Ingen afgørende forbedringer eller dramatiske forringelser på de fleste områder. Noget bevæger sig langsomt mod en bedre situation, andet forværres.

Men bag gennemsnitstallene er der enorme kløfter. Og forskellene forøges meget hurtigt. Der er

kløften mellem forskellige lande, brancher og mellem store og små virksomheder. Der er kløften mellem løst - og fastansatte, mellem migrantarbejdere og fastboende, mellem kvinder og mænd, og mellem veluddannede og ufaglærte.

Hvordan kan vi forklare disse stigende forskelle? Og hvorfor når forebyggelsen ikke målet om at forbedre arbejdsforholdene for alle ansatte? For at forstå dette må vi se på de politiske sammenhænge.

Ud fra Vogels erfaringer på arbejdsmiljøområdet er der stor forskel på situationen i 90'erne og i 00'erne.

Især på grund af pres fra fagbevægelsen var ideen i 90'erne, at opbygningen af det fælles marked skulle afbalanceres af harmonisering på det sociale område ikke mindst angående arbejdsforhold. Til en vis grad er lovgivningen – f.eks. rammedirektivet, maskindirektivet og REACH om regulering på kemiområdet – et forsøg på balanceret harmonisering i perioden. Men der var også tvetydighed og inkonsekvens på flere områder. Der kom tegn på forværring af lovgivningsklimaet. Lovgivningen var langt fra altid den bedst mulige, men førte dog til forbedringer i en del EU lande, f.eks. retten til at vælge sikkerhedsrepræsentanter, APV mm.

I det seneste årti er der sket en U-vending i forhold til social harmonisering. Ikke fra den ene dag til den anden, men stykke for stykke. Det har påvirket arbejdsmiljøpolitikken.

Hvad skyldes det?

En række forhold spiller ind. De ledende klasser er bange for at miste deres position i den øko-

nomiske kamp med konkurrenter på det internationale marked. De mener deregulering kan hjælpe dem i kampen mellem kapitalister i forskellige lande. De vil af med progressiv lovgivning, som opfattes som et resultat af pres fra arbejderne. De kalder det "bedre regulering", "smart regulering", "forenkling".

På den anden side har EU uvidelsen i 2004 og 2007 ført til, at der er store forskelle i de sociale forhold mellem blokkene. Det behøvede ikke at være et problem i sig selv, hvis der havde været tilstrækkelige politikker rettet mod at reducere uligheden.

Samtidig er den sociale ulighed indenfor hvert land steget enormt. De rige er blevet rigere på bekostning af flertallet. F.eks. har Harz reformerne i Tyskland medført et ret højt beskæftigelses-niveau. Men det betales af især kvinder og unge via masser af elendigt lønnede "mini-jobs".

I samme periode er arbejdsmiljø i stigende grad blevet opfattet som en byrde for virksomhederne, og italesat som den rene luksus i en krisetid.

Hvad er resultatet?

Et af de første resultater er, at EU kommissionen har stoppet ethvert initiativ til relevant lovgivning: Intet direktiv om bevægeapparatskader, ingen revision af cancer direktivet. Og på det seneste har kommissionen droppet "BST"-strategien.

Efter Angela Merkel for nyligt vandt valget i Tyskland udtalte kommissionsformand Barroso i tysk TV: "Jeg har tit ondt i ryggen, men jeg tror ikke vi behøver lovgivning for at beskytte mig". Det er Thatcher sprog. Skidt med Barrosos rygproblemer, men pro-

blemet er stort blandt sygeplejersker, rengøringsfolk og i mange andre fag. I samme interview undlod han at nævne at kommissionen vil droppe direktivet om arbejdsbetinget kræft. Eller at mellem 65.000 og 100.000 arbejdere i EU årligt dør grundet utilstrækkelig forebyggelse.

Hvad kan der gøres?

Laurent Vogel mener der mere end nogensinde er brug for to ting, hvor vi kan spille en vigtig rolle. - For det første er kollektiv handling, konkrete kampagner og græsrodsinitiativer nødvendige for at øge presset på politikere, og for at arbejdere får mere tro på egen styrke.

For det andet er der et kæmpe behov for internationalt samarbejde og solidaritet. Som arbejdere er vi ikke i konkurrence. Vi deler de samme problemer – også selvom de er mere akutte i nogle lande end i andre -, vi har samme behov for sikkerhed og sundhed samt demokrati, vi har samme modstandere. Vogel er overbevist om at vi kan møde den udfordring sammen, som det også er sket i tidligere generationer.

- oversættelse og redaktionelt/
Anne Richter

Sundhed og sikkerhed er under pres fra EU

Af **Kasper Bjerring**
Repr. (fra AAA)

På Europæisk fagbevægelses Instituts (ETUI) store årlige arbejdsmiljøkonference i Bruxelles i december var EU Kommissionen og fagforeningsrepræsentanter inviteret for at diskutere arbejdstageres arbejdsforhold. **Kasper Bjerring** fra Danmark deltog, og vi bringer her et resume af hans referat.

EU Kommissionen var tilbageholdende med at vedtage en arbejdsmiljøstrategi for 2013-2020, og havde i oktober 2013 annonceret udskydelse af eftersyn og vedtagelse af rammedirektivet om arbejdsmiljø. Dette fik den europæiske fagbevægelses repræsentanter op af stolene. Hermed kom kommissionens repræsentant, Teresa Moitinho, under skarp kritik.

David Walters fra University of Cardiff, som er arbejdsmiljøekspert, oplevede EU kommissionens seneste beslutninger helt lig den britiske regerings mangeårige dagsorden:

"Dereguleringsdagsordenen var der allerede under New Labour, men har bevæget sig op i et højere gear med David Camerons regering. Stormen på arbejdsmiljølovgivningen er en del af en bredere tendens. Hele kernen i arbejdsmarkedsreguleringen er i skudlinjen. De højreorienterede

medier og den nuværende regering miskrediterer enhver form for regulering på arbejdsmarkedet ved hjælp af nedsættende sprog, og taler om "bureaukratisk indblanding." David Walther uddybede: "Et middel til at angribe arbejdsmiljøreguleringen er ved at i skære HSE (det britiske arbejdstilsyn) ". Som han understregede, har det stor betydning for, om den vedtagne lovgivning bliver overholdt.

Hans synspunkt blev delt af Judith Kirton Darling med ansvar for arbejdsmiljøområdet, ved den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation, NGL: "nødvendighedsmentalitetens kortsigtede politikker efterlader stater med endnu flere langsigtede problemer".

Hun opfordrede til en EU-strategi, blandt især fagforeninger, for at mobilisere de mest udsatte grupper af arbejdstagere (vikarer, indvandrere, unge osv.) – dem med mindst adgang til reelle

midler – til at forsvare deres rettigheder.

Ulighed og det kønsopdelte arbejdsmarked

Selvom EU de sidste 30 år har haft ligestilling på dagsordenen, er der ikke sket meget i praksis. Arbejdsmarkedet er stadig kønsopdelt med store

forskelle i kontrakter, løn og beskæftigelsesfrekvenser, fortalte Agnieszka Piasna fra ETUI.

Elke Schneider fra Det Europæiske Agentur for Sikkerhed og Sundhed (OSHA) berettede endvidere at europæisk forskning i arbejdsrelaterede sygdomme forsat mest fokuserer på mandsdominerede brancher. Det indebærer naturligvis at viden om kvinders arbejdsmiljø er mangelfuld. Som eksempel nævnte hun udsættelsen for kemiske stoffer i frisørbranchen.

Både Piasna og Schneider understregede behovet for mere fokus på det kønsopdelte arbejdsmarked, og behovet for at bygge bro over kønsforskelle. – F.eks. at teknik og sikkerhedsudstyr er designet til både kvinder og mænd, således at kvinder lettere kan gå ind i mandsdominerede brancher.

(Endnu) et tilbageskridt for arbejdsmiljøet i EU

Af Karen Winding (AAA)

Aktionsgruppens EWHN venner i England har sendt os papiret, "bad day for European regulation". Det har fået mig til at dykke ned

i EU papirerne for at give en kort version på dansk af, hvad Europa Parlamentet har tilsluttet sig på arbejdsmiljøområdet. Dog er det

ikke så let, fordi der er mange, mange rapporter om alle mulige områder, man skal kikke igennem for at få en nogenlunde klar for-

nemmelse af, hvad der sker. Men her følger nogle vigtige ting.

Baggrunden er, at EU ønsker mere integration og mere enhed i EU. Derfor anbefaler man at gå fra direktiver (principper, hvor de nationale parlamenter selv fylder metoder og handling på) til regulativer (områder, der direkte gælder for alle lande i EU). Det siges:

"Regulering på EU-niveau skaber merværdi på områder som f.eks. konkurrence, handel og det indre marked, idet der skabes lige vilkår, som åbner muligheder for erhvervslivet og for brugerne. EU-lovgivningen danner en fælles ramme ved at erstatte eller tilpasse 28 forskellige nationale love."

På grund af den økonomiske krise ønsker EU samtidig at spare på de administrative byrder, man mener der lægges på virksomhederne for at, som man siger "få EU tilbage på sporet mod større vækst og flere arbejdspladser". EU-lovgivningen skal derfor være målrettet og effektiv og Kommissionen lancerede i december 2012 et program som de kaldte for REFIT. REFIT er et udtryk for Kommissionens indsats for at skabe en fælles lovramme for virksomheder, arbejdstagere og borgere.

Det Europæiske parlament har i 2014 diskuteret kommissionens forslag til denne sparerunde.

Heri indgår blandt andet at flere tiltag, der handler om arbejdsmiljøforbedringer bliver stoppet. Eksempler er muskel- og skelet problemer samt kræftfremkaldende stoffer, som vi jo ved hører til de to største sundhedsproblemer i Europa. Et andet vigtigt tilbageskridt er, at arbejdere og fagforeninger ikke fremover skal konsulteres i forbindelse med målinger til at reducere "byrder" for virksomhederne. De ønsker først og fremmest at lette byrderne for de små – og mellemstore virksomheder. Men da de byrder, der nævnes som de værste er overholdelse af arbejdsmiljø- og miljøregler, fjernes beskyttelsen af arbejderne i disse virksomheder meget let. Og da Danmark mest består af små og mellemstore virksomheder, vil det ramme hårdt her.

Disse ting står i skarp modsætning til, at Parlamentet i sin rapport fra 2014 understreger, at dette "*ikke må resultere i forskelsbehandling mellem arbejdstagere på grundlag af størrelsen af de virksomheder, de er ansat i, eller undergrave arbejdstagerens grundlæggende rettigheder, herunder retten til information og høring, arbejdsvilkår, trivsel på arbejdspladsen*" så man kan man blive helt skizofren. Grunden er nok, at de forhold, som de trækker frem i de smukke sætninger er skrevet ind

i ILO konventioner, som står over EU ret. Derfor er det nødvendigt at skrive det ind.

Under dække af den økonomiske krise, ser vi ligesom i Danmark, endnu et skridt mod "al magt til virksomhederne". Derudover underkendes de nationale parlamenter endnu en gang. Tidligere har man haft mulighed for – indenfor "det sociale område" – at gå videre i de enkelte lande end det, som EU foreskrev. Under begrebet "gold-plating" taler man nu om "*unødvendig stramning*", hvor de enkelte suveræne lande skal stå skoleret i fremtiden og forklare kommissionen, hvorfor man ønsker at gå videre.

Hvad kan vi gøre?

Først og fremmest erkende, at kampen om arbejdsmiljøet skal kæmpes mod vejrmøllerne i EU. Dels kan vi nærlæse ILO konventionerne og undersøge muligheden for at tage forringelserne op i det regi. Dels kan man bruge sine EU-kontakter i fagforeningerne til at lægge pres på parlamentets medlemmer og på lobbyister for kommissionen. Og dels kan man her i maj stemme på et dansk parlamentsmedlem, der vil kæmpe for arbejdsmiljøet.

EWHN Konference i 2016

Det er besluttet at den næste internationale arbejdsmiljø konference i EWHN-regi holdes i Rotterdam den 27-30 maj, 2016.

Læs mere om det Europæiske Arbejdsmiljø Netværk – EWHN – på www.ewhn.eu

Koncerner: Tyranniet bag facaderne

Arbejdspladsbesøg i Bologna under ehwn konferencen (John Graversgaard til venstre).

Af John Graversgaard
(SAA i Århus)

“Corporations: they are greedy machines with the sole purpose of squeezing humanity’s labor and turning it into profits for the rich” (Kilde: Overt Dictionary – Åbenlys Ordbog)

Den globale kapitalisme eller den moderne globaliserede verden,

som man kalder det, har skabt uanede muligheder for de globale koncerner. Hvor de voksede sig store under kolonitidens ud-

plyndring, så er de nu blevet til gigantiske eller megakoncerner. Koncernerne har fået en størrelse og en rækkevidde, hvor de i praksis

ikke skal stille sig til regnskab for nogen ("accountable to no one"). De stiller krav, de flytter kapital og produktion og de dikterer vilkår, som gør, at de nationale regeringer står magtesløse overfor dem.

Hver dag kommer der nye eksempler på, hvilken enorm magt koncernerne har over både lokal-samfund og regeringer. Også i kraft af deres ansigtsløse karakter. Indviklede net af ejerskab, gensidige men skjulte aftaler og reel anonymitet gør dem svære at udfordre – og i praksis næsten umulige at styre. Forsøger man, så risikerer man på nationalt plan at miste det, som koncernerne kan tilbyde: Arbejdspladser og indtægter. Og samtidig kræver disse giganter en betingelsesløs loyalitet, som betyder, at det er svært at dokumentere deres handlinger og få bevist, hvilken trussel mod demokratiet, de udgør. Dertil kommer, at de fremstår som allierede med en ideologisk overklasse, der formulerer underkastelsen som positivt vilkår – for eksempel ved det årlige DAVOS-stævne i Schweiz, hvor man stort set uden kritik lovpriser den grænseløse akkumulation under den globale kapitalisme.

"Corporations rule the world"

lyder en bogtitel, og årligt udgives lister over verdens største koncerner, hvor mange har en større økonomi end mange stater. At 147 koncerner kontrollerer omkring 40% af verdensøkonomien, siger en schweizisk undersøgelse, og gennem deres tætte netværk er det en mindre del af disse koncerner, her specielt finanskoncerner, som dominerer.

Koncernens tre sider

Man kan prøve at se disse koncerner som en krop bestående af 3 dele: Den glatpolerede forside, indersiden og bagsiden/baggården.

Forsiden/facaden forsøger at fremstille koncernen i et positivt lys som innovator, arbejdsplads og leverandør af efterspurgte goder. Ingen større koncern i dag undlader at tale om sine værdier og mission, og bruger konsulentfirmaer til at udarbejde en CSR-profil ("virksomhedens sociale ansvar") i sin markedsføring. Og selv om dette positive billede normalt helt undgår at beskæftige sig med økonomien og styringsformerne bag facaden, så er det i stigende omfang blevet vanskeligt – trods

de store investeringer i imagepleje – at dække over koncernernes samfundsskadelige virksomhed. Men man forsøger blandt andet også at knytte fagforeningerne til koncernen, så der skabes identitet med firmaet, og international solidaritet mellem arbejdere på tværs af grænser undergraves.

Indersiden består af en større eller mindre række arbejdspladser, der typisk er præget af "management by stress and fear", hvor man er under pres for at præstere maksimalt og angst for at komme i negativt fokus, og hvor opgaverne udføres under konstant, brutal rationalisering og trusler om outsourcing. Dette kan ramme alle dele af koncernens ansatte, uanset hvor de arbejder på kloden.

Bagsiden/baggården er koncernens globale forsyningskæder (supply chains), hvor arbejdere knokler under forhold, som minder om den tidlige kapitalisme.

Uddrag af artikel bragt i Kritisk Debat den 15.4.2014

Hele artiklen kan ses på: www.kritiskdebat.dk/articles

Bliv medlem

Har du lyst til at blive medlem af Aktionsgruppen?

Vi arrangerer møder om aktuelle arbejdsmiljøemner, laver pjecer og hjemmeside-information, samarbejder med aktivister i andre lande m.v.

Her har du mulighed for at mødes med mange forskellige arbejdsmiljøfolk.

Sådan bliver du medlem:

Direkte med girokort: 827-6625

AAA, Dortheavej 39, 2400 København NV

Mrk. Nyt medlem. Skriv tydelig navn og adresse.

Eller skriv dit navn, adresse og evt. faglig organisation til aaa@aktionsgruppen.dk eller ring på 3013 0012.